

DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2024-68-157>

УДК 658.8

ІНТЕГРАЦІЯ УПРАВЛІННЯ РИЗИКАМИ В СТРАТЕГІЇ ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ: ОСНОВА ДЛЯ ПІДВИЩЕННЯ СТІЙКОСТІ ОРГАНІЗАЦІЇ

INTEGRATION OF RISK MANAGEMENT IN THE STRATEGY OF ECONOMIC SECURITY: A BASIS FOR INCREASING THE RESILIENCE OF THE ORGANIZATION

Фетісов Олексій Олександрович

аспірант,

Приватний вищий навчальний заклад "Європейський університет"

ORCID: <https://orcid.org/0009-0002-7561-5555>

Кузьмич Андрій Володимирович

аспірант,

Приватний вищий навчальний заклад "Європейський університет"

ORCID: <https://orcid.org/0009-0003-9982-0956>

Водкевич Віталій Дмитрович

аспірант,

Приватний вищий навчальний заклад "Європейський університет"

ORCID: <https://orcid.org/0009-0007-8400-1252>

Fetisov Oleksii, Kuzmych Andrii, Vodkevych Vitaliy
Private Higher Education Establishment "European University"

У сучасній економіці, яка стає дедалі складнішою та взаємопов'язаною, інтеграція управління ризиками в рамках економічної безпеки стала критично важливим фактором стійкості організації. Економічна безпека охоплює різні компоненти, включаючи фінансову стабільність, операційну ефективність і стратегічне передбачення, всі складові є важливими для підвищення продуктивності та сприяння довгостроковому зростанню. Взаємозв'язок між економічною безпекою та організаційною стабільністю є глибоким, оскільки безпечне економічне середовище не лише пом'якшує ризики, але й дає можливість організаціям використовувати можливості, зміцнюючи таким чином свою конкурентну перевагу. Однак, щоб ефективно долати невизначеності, властиві сучасному бізнес-середовищі, організації повинні прийняти надійний підхід до управління ризиками, заснований на фундаментальних принципах і процесах. Вони включають виявлення, оцінку та пом'якшення різноманітних типів ризиків – від фінансових і операційних до стратегічних – які можуть підірвати цілі організації. Успішна інтеграція управління ризиками в існуючі організаційні стратегії вимагає навмисного узгодження цілей управління ризиками з більш широкими стратегічними цілями, сприяючи узгодженому підходу, який покращує процес прийняття рішень і розподіл ресурсів. Тим не менш, організації можуть зіткнутися з проблемами в цьому процесі інтеграції, такими як опір змінам або недостатня обізнаність щодо наслідків ризику, що потребує стратегій для подолання цих перешкод. Зрештою, ефективне управління ризиками не тільки сприяє довгостроковій стабільності організацій, але й сприяє культурі сталого розвитку, де залучення зацікавлених сторін відіграє ключову роль у сприянні усвідомленню ризиків. У даній роботі детально досліджено цю динаміку, оцінено, як організації можуть виміряти та підвищити свою економічну безпеку за допомогою комплексних стратегій управління ризиками, які підтримують стійкість у нестабільному економічному середовищі.

Ключові слова: економічна безпека, управління ризиками, фінанси, оцінка.

Introduction. In today's increasingly complex and interconnected economy, integrating risk management into economic security has become a crucial factor for organizational resilience. Economic security encompasses various elements, including financial stability, operational efficiency, and strategic foresight, all of which are essential for enhancing productivity and promoting long-term growth. However, navigating the uncertainties inherent in the

modern business environment requires organizations to adopt a robust approach to risk management. Purpose. The purpose of this paper is to investigate how integrating risk management into the broader framework of economic security can help organizations strengthen their competitive edge and ensure long-term stability. It also aims to examine the challenges that organizations may face during this integration process, such as resistance to change or a lack of awareness regarding the implications of risk, and propose strategies for overcoming these obstacles. Methods. The research relies on a comprehensive analysis of risk management principles and their application in organizational contexts. The methods used include identifying, assessing, and mitigating different types of risks – ranging from financial and operational to strategic – that can potentially undermine an organization's objectives. Additionally, the study explores the process of aligning risk management objectives with broader strategic goals to create a coherent approach that improves decision-making, resource allocation, and overall resilience. The challenges of integrating risk management into existing organizational structures are also analyzed, with a focus on understanding resistance to change and the steps necessary to enhance risk awareness among key stakeholders. Results. The study found that successfully integrating risk management into economic security frameworks not only contributes to the long-term stability of organizations but also creates a foundation for sustainable growth. Effective risk management helps organizations better anticipate and respond to market fluctuations, regulatory changes, and other external factors that could threaten their economic security. Furthermore, it enables organizations to seize opportunities in a volatile environment, thereby enhancing their competitive advantage. By aligning risk management with strategic objectives, organizations can make more informed decisions, optimize resource allocation, and foster a culture of sustainability that promotes risk awareness and engagement among stakeholders.

Keywords: economic security, risk management, finance, risk assessment, productivity improvement, management, strategy.

Постановка проблеми. Актуальність інтеграції управління ризиками в рамках економічної безпеки на підприємствах сьогодні обумовлена нестабільністю глобальної економіки, геополітичними ризиками та швидкими технологічними змінами. Підприємства стикаються з дедалі складнішими викликами, такими як інфляційний тиск, перебої в ланцюгах постачання та кіберзагрози, що потребують системного підходу до управління ризиками. Ефективне управління ризиками дозволяє не лише зменшити негативний вплив цих факторів, але й виявляти нові можливості для зростання, що є вирішальним для збереження конкурентоспроможності в сучасному бізнес-середовищі.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Теоретичне обґрунтування та розроблення науково-практичних засад інтеграції управління ризиками на підприємствах у своїх роботах розглядають українські та зарубіжні автори. Важливий внесок у формування та розвиток питань економічної безпеки та інтеграції управління ризиками зробили такі науковці, як Герасименко О. М. [1], Живко З. Б. [2], Ярославський А. О. [19], та інші. Їхні дослідження значно розширили і поглибили розуміння основних принципів інтеграції управління ризиками в стратегії економічної безпеки підприємств.

Незважаючи на наявні ґрунтовні науково-методологічні дослідження, доцільно зауважити, що потребує подальшого вдосконалення вирішення задача щодо застосування принципів інтеграції управління ризиками в стратегії економічної безпеки підприємств.

Мета статті: визначення науково обґрунтованих підходів до інтеграції управління ризиками в стратегії економічної безпеки організації. Це дозволить підвищити її стійкість в умовах зовнішніх та внутрішніх загроз. Дослідження спрямоване на визначення ключових ризиків, аналіз сучасних методів управління ними та обґрунтування шляхів оптимізації стратегії економічної безпеки

Виклад основного матеріалу дослідження. Концепція економічної безпеки в організаціях все більше визнається як критично важливий компонент для їх стійкості та успіху в нестабільному ринковому середовищі. Економічна безпека означає захист організаційних ресурсів від потенційних загроз і невизначеності, гарантуючи, що організація може продовжувати ефективну роботу навіть у несприятливих умовах [1]. Це охоплює широкий спектр елементів, включаючи фінансову стабільність, захист інтелектуальної власності та стійкість до ринкових коливань.

Ключові компоненти економічної безпеки включають управління ризиками, оптимізацію ресурсів і відповідність нормативним вимогам, які відіграють важливу роль у забезпеченні майбутнього організації. Управління ризиками має вирішальне значення, оскільки передбачає виявлення потенційних загроз і розробку стратегій для їх ефективного пом'якшення [2, с. 19]. Цей проактивний підхід гарантує, що організації не будуть застигнуті зненацька раптовими змінами в економічному просторі. Оптимізація ресурсів передбачає ефективний розподіл і використання ресурсів для макси-

мізації продуктивності при мінімізації витрат.

Економічна безпека відіграє ключову роль у підвищенні організаційної стійкості, дозволяючи компаніям ефективніше протистояти економічним потрясінням і збуренням і відновлюватися після них. Встановивши надійну структуру економічної безпеки, організації можуть створити буфер проти непередбачених викликів, забезпечуючи безперервність і стабільність у своїй діяльності [3].

Концепція управління ризиками. Управління ризиками є важливою складовою економічної безпеки в організаціях, що забезпечує структурований підхід до ідентифікації, оцінки та визначення пріоритетів ризиків. Його основна мета полягає в тому, щоб невизначеність і потенційні загрози не підірвали стратегічні цілі або сталість організації. Ефективно керуючи ризиками, організації можуть пом'якшити негативний вплив і використовувати потенційні можливості, тим самим підвищуючи свою стійкість до економічних потрясінь [4, с. 23]. Інтеграція управління ризиками в структуру економічної безпеки організації не тільки захищає активи та ресурси, але й підтримує процеси прийняття рішень, що зрештою призводить до більш сталого та безпечного організаційного середовища. Організації стикаються з різноманітними ризиками, які можуть загрожувати їхній економічній безпеці, починаючи від фінансових і операційних ризиків і закінчуючи стратегічними проблемами та викликами, пов'язаними з відповідністю. Фінансові ризики можуть включати коливання обмінних курсів валют, зміни процентних ставок або кредитні ризики, тоді як операційні ризики часто виникають через внутрішню неефективність або збої в ланцюжку поставок. Стратегічні ризики включають зміни в ринкових тенденціях або конкурентний тиск, а ризики відповідності стосуються дотримання нормативних вимог і стандартів [5, с. 48]. Вирішення цих різноманітних ризиків вимагає всебічного розуміння їх потенційного впливу на організацію та розробки індивідуальних стратегій управління ризиками для пом'якшення їх впливу. Проактивне управління ризиками має вирішальне значення для підтримки організаційної стабільності та безпеки. Передбачаючи потенційні загрози та впроваджуючи превентивні заходи, організації можуть уникнути кризових ситуацій і забезпечити безперервність діяльності. Цей підхід передбачає безперервний моніторинг ландшафту ризиків, проведення регулярних оцінок ризиків і розробку планів на випадок неперед-

бачених обставин для усунення виявлених вразливостей [6, с. 48].

Інтеграція управління ризиками в стратегію економічної безпеки. Ефективне управління ризиками відіграє вирішальну роль у підтримці економічної безпеки, гарантуючи, що організації готові протистояти потенційним загрозам. Інтеграція управління ризиками в стратегію економічної безпеки дозволяє підприємствам передбачати та зменшувати ризики до того, як вони переростуть у значні проблеми [7, с. 217]. Роблячи це, компанії можуть захистити свої активи, підтримувати операційну стабільність і захистити свої позиції на ринку. Цей проактивний підхід не тільки стосується фінансових ризиків, але й охоплює соціальні та політичні загрози, які можуть мати далекосяжні наслідки для системи безпеки організації [8, с. 135]. Таким чином, включення управління ризиками в основну стратегію економічної безпеки є стратегічним кроком, який підвищує загальну стійкість і стійкість організації.

Інтеграція управління ризиками в економічні стратегії передбачає системний підхід, який включає кілька ключових кроків. Спочатку важливо встановити чіткі цілі управління, які відповідають цілям економічної безпеки організації [9, с. 334]. Після цього проводиться комплексний діагностичний процес для виявлення й оцінки потенційних ризиків із застосуванням як кількісних, так і якісних методів оцінки [10, с. 237]. Проводячи SWOT-аналіз, підприємства можуть отримати уявлення про свої сильні та слабкі сторони, що дозволить їм розробити ефективні стратегії реагування на ризик [11, с. 417]. Цей структурований процес гарантує, що управління ризиками стає невід'ємною частиною стратегічного планування організації, сприяючи кращій готовності та відповіді на потенційні виклики. Інтеграція управління ризиками з економічною безпекою забезпечує значні переваги, які сприяють довгостроковому успіху організації. Однією з основних переваг є потенціал збільшення економічної вигоди, оскільки підприємство підвищує рівень безпеки [12, с. 72]. Ефективно керуючи ризиками, організації можуть зменшити ймовірність несприятливих подій, тим самим мінімізуючи потенційні втрати та збої [13, с. 24]. Такий підхід не тільки зміцнює конкурентні позиції організації, але й забезпечує більш ефективний і раціоналізований процес управління [14, с. 285]. У результаті інтеграція управління ризиками в стратегію економічної безпеки призводить до більш сталої та стійкої

організації, здатної процвітати в динамічному та невизначеному середовищі.

Виявлення та оцінка ризиків. Процес ідентифікації потенційних ризиків є фундаментальним для інтеграції управління ризиками в стратегію економічної безпеки організації. Щоб визначити ці ризики, можна використовувати різні методи. Одним із поширених підходів є використання семінарів з визначення ризиків, на яких зацікавлені сторони спільно обговорюють і перераховують можливі ризики, які можуть вплинути на організацію. Ці семінари зазвичай доповнюються експертними інтерв'ю, які дають змогу глибше зрозуміти галузеві ризики та контекстуальні фактори, які можуть бути неочевидними. Іншим методом є аналіз історичних даних для виявлення тенденцій і моделей, які раніше впливали на організацію. Цей підхід на основі даних допомагає розпізнавати ризики, які можуть повторитися за подібних обставин. Застосовуючи комбінацію цих методів, організації можуть розробити вичерпний перелік потенційних ризиків, заклавши основу для ефективної оцінки та управління ризиками [15, с. 240].

Після визначення потенційних ризиків наступним кроком є оцінка їх впливу та ймовірності. Це включає як кількісні, так і якісні методи оцінки, кожен з яких пропонує унікальне розуміння ландшафту ризиків. Кількісні методи часто використовують статистичні дані та моделі для розрахунку ймовірності виникнення ризику та його потенційного фінансового впливу. Ці методи забезпечують числову основу для оцінки ризику, яка є неocenною для точного фінансового планування та розподілу ресурсів. Після оцінки ризиків наступним логічним кроком є визначення пріоритетів на основі їхнього оціненого впливу та ймовірності. Таке визначення пріоритетів має вирішальне значення, оскільки воно інформує про розподіл ресурсів і розробку стратегій пом'якшення. Такі інструменти, як матриці ризиків і теплові карти, зазвичай використовуються для візуалізації та ранжування ризиків відповідно до їх серйозності та ймовірності. Ці інструменти допомагають розрізнити високoprіоритетні ризики, які вимагають негайної уваги, і менш пріоритетні ризики, які можна відстежувати з часом. Крім того, класифікація ризиків за такими категоріями, як фінансові, операційні та стратегічні, дозволяє організаціям більш ефективно адаптувати свої стратегії реагування. Систематично визначаючи пріоритетність ризиків, організації можуть

гарантувати, що їхні зусилля з управління ризиками сфокусовані та узгоджені із загальною стратегією економічної безпеки [12, с. 72].

Розробка стратегій зменшення ризиків. Створення ефективних планів зниження ризиків є основним етапом в інтеграції управління ризиками в стратегію економічної безпеки організації. Такі плани повинні бути розроблені з урахуванням специфіки діяльності компанії та включати детальний аналіз можливих загроз і слабких місць. Важливо отримати, що ризики можуть мати різну природу – від економічних до соціальних і політичних [8, с. 145].

Впровадження заходів контролю ризиків є наступним кроком після розробки планів зниження ризиків. Ці заходи можуть включати як технічні, так і організаційні рішення, спрямовані на зменшення ймовірності виникнення небажаних подій або їх впливу на організацію [16, с. 18].

Роль лідерства в управлінні ризиками. Роль керівництва в управлінні ризиками є ключовою, особливо коли йдеться про визначення та виконання обов'язків щодо управління ризиками в організації. На керівників покладається відповідальність за створення структури, яка визначає, оцінює та пом'якшує ризики стратегічним чином. Це передбачає розробку комплексних планів управління ризиками, які відповідають цілям економічної безпеки організації [1]. Стратегії лідерства відіграють вирішальну роль у формуванні культури усвідомлення ризиків в організаціях. Керівники повинні активно сприяти створенню середовища, в якому співробітники заохочуються виявляти потенційні ризики та повідомляти про них, не боячись помсти. Таку культуру можна культивувати за допомогою регулярних тренінгів і семінарів, які підкреслюють важливість усвідомлення ризиків та управління ними [17, с. 320]. Використання як кількісних, так і якісних методів оцінки може додатково допомогти у формуванні цієї культури, оскільки працівники отримують глибше розуміння методів оцінки ризиків [10, с. 239]. Підтримка керівництва в ініціативах з управління ризиками є необхідною для їх успіху. Ця підтримка часто перетворюється на виділення достатніх ресурсів, таких як час і бюджет, на заходи з управління ризиками, гарантуючи їх ефективне впровадження та підтримку протягом тривалого часу [6].

Технології та інструменти для управління ризиками. У сучасному швидкоплинному бізнес-середовищі технологічні рішення

для управління ризиками стали незамінними інструментами для організацій, які прагнуть підвищити свою економічну безпеку. Ці рішення, що охоплюють апаратні та програмні інновації, дозволяють аналізувати дані та оцінювати ризики в реальному часі, забезпечуючи таким чином компаніям проактивний підхід до керування потенційними загрозами. Переваги використання вдосконалених інструментів для оцінки та моніторингу ризиків численні, і вони забезпечують конкурентну перевагу підприємствам, які ефективно їх інтегрують. По-перше, ці інструменти забезпечують підвищену точність оцінки ризиків, використовуючи як кількісні, так і якісні методи оцінки для отримання точної та дієвої інформації. Ця точність має вирішальне значення для прийняття обґрунтованих рішень, які відповідають стратегічним цілям організації. По-друге, інструменти безперервного моніторингу дозволяють своєчасно ідентифікувати ризики, забезпечуючи швидке реагування, яке може запобігти потенційним збуренням. Крім того, ці інструменти часто оснащені можливостями прогнозу аналітики, які допомагають прогнозувати майбутні ризики на основі поточних наборів даних. Використовуючи ці вдосконалені інструменти управління ризиками, організації можуть значно покращити свою стійкість і адаптивність у постійно мінливому економічному просторі [10, с. 242].

Приклади успішної інтеграції управління ризиками. Одним із яскравих прикладів організації з ефективною стратегією управління ризиками є глобальна технологічна фірма IBM. Компанія інтегрувала управління ризиками в процеси стратегічного планування, узгодивши його із загальними бізнес-цілями. IBM використовує передову аналітику даних і штучний інтелект для виявлення потенційних ризиків і можливостей, дозволяючи компанії приймати обґрунтовані рішення, які підвищують її економічну безпеку та стійкість [18, с. 93]. Уроки успішної інтеграції управління ризиками підкреслюють важливість узгодження управління ризиками з основними стратегічними цілями організації. Такі компанії, як IBM, продемонстрували, що впровадження управління ризиками в структуру організаційних процесів веде до кращого передбачення потенційних загроз і можливостей. Розвиваючи культуру, де усвідомлення ризиків є невід'ємною частиною прийняття рішень, ці організації можуть покращити свою стійкість і адаптивність у динамічному бізнес-середовищі [11, с. 418]. Найкращі практики, отримані

з прикладів успішної інтеграції управління ризиками, розкривають кілька ключових стратегій. Вони включають розробку комплексної структури управління ризиками, яка охоплює всі рівні організації, від стратегій у масштабах підприємства до конкретних дій на рівні бізнес-процесів [19, с. 110]. Крім того, організації повинні надавати пріоритет комунікації та співпраці між відділами, щоб гарантувати, що управління ризиками є спільною відповідальністю. Цей цілісний підхід не тільки зміцнює економічну безпеку, але й покращує загальну ефективність організації.

Майбутні напрямки управління ризиками та економічної безпеки. Сфера управління ризиками зазнає трансформаційних змін із появою нових тенденцій, які змінюють підхід організацій до економічної безпеки. Однією з помітних тенденцій є все більша залежність від цифрових технологій і аналітики даних для вдосконалення процесів оцінки ризиків. Ця технологічна інтеграція дозволяє організаціям прогнозувати потенційні ризики з більшою точністю, дозволяючи приймати більш обґрунтовані рішення [12, с. 72]. Крім того, розвиток інструментів штучного інтелекту (AI) і машинного навчання (ML) допомагає автоматизувати виявлення ризиків і управління ними, що значно зменшує людські помилки та покращує час реакції. Іншою тенденцією є зростаюче значення сталого розвитку в стратегіях управління ризиками, оскільки підприємства все більше визнають вплив екологічних і соціальних факторів на свою діяльність. Еволюція сфери економічної безпеки породила нові виклики, з якими організації повинні орієнтуватися, щоб захистити свої інтереси. Глобалізація та взаємозв'язок ринків посилили вразливість, що робить для компаній обов'язковим комплексний підхід до економічної безпеки. Це передбачає не лише захист фінансових активів, але й захист інтелектуальної власності, ланцюгів постачання та даних клієнтів [2, с. 19]. Крім того, геополітична напруженість і регулятивні зміни є значними факторами, які можуть порушити бізнес-операції, вимагаючи гнучкої адаптації, щоб залишатися стійкою. Організації повинні постійно контролювати зовнішнє середовище та переглядати свої стратегії для ефективного вирішення цих динамічних проблем. Підкреслення проактивної позиції, а не реактивної, гарантує, що компанії зможуть завчасно боротися з потенційними загрозами та підтримувати конкурентну перевагу [20, с. 132].

Висновки. Для формування ефективної системи захисту від майбутніх ризиків, організації можуть прийняти кілька стратегічних рекомендацій, які відповідають парадигмам управління ризиками та економічної безпеки, що розвиваються. По-перше, розвиток стійкої культури ризиків в організації є життєво важливим. Це передбачає підвищення обізнаності та заохочення залучення зацікавлених сторін на всіх рівнях, гарантуючи, що розгляд ризику є фундаментальною частиною процесу прийняття рішень [19, с. 119]. Організаціям також важливо розвивати співпрацю та партнерство для обміну думками та передовим досвідом управління ризиками. Роблячи це, вони можуть спільно підвищити свою стійкість проти спільних загроз. Прийняття гнучкої та адаптивної системи управління ризиками дозволяє організаціям швидко реагувати на непередбачені виклики, тим самим забезпечуючи свою довгострокову стійкість і успіх [9, с. 335].

Підсумовуючи, інтеграція управління ризиками в стратегії економічної безпеки має вирішальне значення для підвищення організа-

ційної стійкості в дедалі більш нестабільному просторі. Оскільки організації стикаються з безліччю ризиків – від фінансової невизначеності до загроз кібербезпеці – розуміння комплексної природи економічної безпеки стає першорядним. Застосовуючи проактивний підхід до управління ризиками, організації можуть ідентифікувати, оцінювати та ефективно пом'якшувати потенційні загрози. Описані кроки для інтеграції управління ризиками в економічні стратегії не тільки зміцнюють стійкість, але й створюють культуру обізнаності та готовності серед керівництва та працівників. Крім того, використання технологій і найкращих практик із успішних прикладів може значно підвищити ефективність цих стратегій. Дивлячись у майбутнє, організації повинні залишатися гнучкими та реагувати на нові тенденції в управлінні ризиками та економічній безпеці, гарантуючи, що вони добре оснащені, щоб орієнтуватися в майбутніх складнощах. Зрештою, цей інтегрований підхід слугуватиме міцною основою для досягнення тривалої організаційної стабільності та успіху.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Герасименко О. М. Інтеграція ризик-орієнтованого підходу до управління у процесі забезпечення економічної безпеки підприємства. *Ефективна економіка*. 2019. № 9. URL: <http://www.economy.nayka.com.ua/?Op=1&z=7850> (дата звернення: 11.11.2024).
2. Живко З. Б., Черевко О. В., Зачосова Н. В., Живко М. О., Баворовська О. Б., Занора В. О. Організація та управління системою економічної безпеки підприємства: навч.-метод. Посіб. / ред. З. Б. Живко. Черкаси : видавець Чабаненко Ю. А., 2019. 120 с.
3. Дячков Д. В., Потапюк І. П., Капран І. В. Економічна безпека в системі стратегічного управління підприємством. *Економіка та суспільство*. 2021. № 24. URL: <https://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/view/173>
4. Чайкіна А. Особливості інтеграції ризик-менеджменту в систему управління підприємством. *Економіка та суспільство*. 2022. № 39. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2022-39-5>
5. Чайкіна А. О., Золотар К. В. Основи формування системи ризик-менеджменту на підприємстві. Економічний розвиток держави та її соціальна стабільність : матеріали Міжнародної науково-практичної Інтернет-конференції, 14 червня 2021 р. Полтава : Національний університет імені Юрія Кондратюка, 2021. С. 47–48.
6. Вараксіна О., Побіденна В., Гребеник Р. Управління ризиками в контексті економічної безпеки підприємства. *Економіка та суспільство*. 2023. № (56). DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2023-56-47>
7. Ковальчук А. М. Управлінські аспекти оцінювання економічної безпеки підприємства в умовах трансформаційної економіки. *Економічний вісник Дніпровської політехніки*. 2020. № 4 (72). С. 211–218.
8. Козаченко А. В., Пономарьов В. П., Лещенко А. Н. Економічна безпека підприємства. Сутність і механізм забезпечення : монографія. Київ : Видавництво «Лібра», 2003. 280 с.
9. Коленда Н. В. Стратегічний підхід до управління ризиками підприємства в умовах забезпечення його соціоєкологічної економічної безпеки. *Економіка і суспільство*. 2018. Випуск 15. С. 333–337. URL: http://www.economyandsociety.in.ua/journal/15_ukr/52.pdf (дата звернення : 21.11.2024).
10. Управління ризиками: Навчальний наочний посібник [Електронний ресурс]: навч. Посіб. Для студ. Спеціальності 073 «Менеджмент» / М. О. Кравченко, К. О. Бояринова, К. О. Копішинська; КПІ ім. Ігоря Сікорського. Електронні текстові дані (1 файл: 18 Мбайт). Київ : КПІ ім. Ігоря Сікорського, 2021. 432 с.
11. Приймак І. Управління ризиком втрати фінансової стійкості підприємства в умовах невизначеності зовнішнього середовища. *Формування ринкової економіки в Україні*. 2009. Вип. 19. С. 413–419.

12. Мостенська Т.Л., Скопенко Н.С. Ризик-менеджмент як інструмент управління господарським ризиком підприємства. Вісник Запорізького національного університету. *Економічні науки*. 2010. № 3(7). С. 72–79.
13. Кириченко, О. А., & Кудря, І. В. (2009). Вдосконалення управління фінансовою безпекою підприємств в умовах фінансової кризи. *Інвестиції: практика та досвід*, (10), 22–26.
14. Гриценко, Л. Л., Кожушко, І. О., Чепурко, В. О., & Перепеліцин, Г. Б. (2023). Ризик-орієнтоване управління в системі економічної безпеки корпоративного підприємства. *Бізнес Інформ*, (8), 281–288.
15. Топоркова О. В., Акімова Н. С., Наумова Т. А. Стратегічні аспекти управління ризиками для забезпечення економічної безпеки підприємства. *Бізнес-Інформ*. 2019. № 8. С. 237–243. DOI: <https://doi.org/10.32983/2222-4459-2019-8-237-243>
16. Москаль, Н. (2024). КОМПЛЕКСНИЙ ПІДХІД ДО ОЦІНКИ БЕЗПЕРЕРВНОСТІ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА: ОБЛІКОВО-АНАЛІТИЧНІ АСПЕКТИ. *Економіка та суспільство*, (65).
17. Ветринський, І. (2016). Особливості формування стратегії національного розвитку для транзитивних країн: геополітичний контекст. *Гілея: науковий вісник*, (113), 317–321.
18. Башинська О. І., Полещук А. А., Мотова А. В. Удосконалення системи управління ризиками на підприємстві. *Причорноморські економічні студії*. 2017. № 17. С. 91–94.
19. Ярославський А.О. Формування механізму управління економічною безпекою підприємств: дис. д-ра філософії: 051 – економіка. Вінниця, 2020. 228 с.
20. Булатова, О. В. (2023). Особливості інтеграції країн у світовий економічний та політико-правовий простір: матеріали X міжнар. Наук.-практ. Конф., 15 груд. 2023 р.

REFERENCES:

1. Herasymenko O. M. (2019) Intehratsiia ryzyk-orientovanoho pidkholdu do upravlinnia u protsesi zabezpechennia ekonomichnoi bezpeky pidpriemstva [Integration of a risk-oriented approach to management in the process ensuring the economic security of the enterprise]. *Efektivna ekonomika – Efficient economy*, no. 9. Available at: <http://www.economy.nayka.com.ua/?Op=1&z=7850> (accessed November 11, 2024)
2. Zhyvko Z. B., Cherevko O. V., Zachosova N. V., Zhyvko M. O., Bavorovska O. B., Zanora V. O. Orhanizatsiia ta upravlinnia systemoiu ekonomichnoi bezpeky pidpriemstva: navch.-metod. Posib. / red. Z. B. Zhyvko. Cherkasy: vydavets Chabanenko Yu. A., 2019. 120 p.
3. Diachkov, D. V., Potapiuk, I. P., Kapran, I. V. (2021) Economic security in the system of strategic management of the enterprise. *Economy and society*, [ONLINE]. 24. Available at: <https://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/view/173>
4. Chaikina, A. (2022). Osoblyvosti intehratsii ryzyk-menedzhmentu v systemu upravlinnia pidpriemstvom [Features of the integration of risk management into the enterprise management system]. *Ekonomika ta suspilstvo – Economy and society*, 39. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2022-39-5>
5. Chaikina A. O., Zolotar K. V. Osnovy formuvannia systemy ryzyk-menedzhmentu na pidpriemstvi [Fundamentals of risk management system formation at the enterprise]. *Ekonomichni rozvytok derzhavy ta yii sotsialnastabilnist: materialy Mizhnarodnoi naukovo-praktychnoi Internet-konferentsii*, 14 chervnia 2021 r. Poltava: Natsionalnyi universytet imeni Yurii Kondratiuka, pp. 47–48
6. Varaksina, O., Pobidenna, V., & Hrebennyk, R. (2023). Upravlinnia ryzykamy v konteksti ekonomichnoi bezpeky pidpriemstva. *Ekonomika ta suspilstvo*, (56). <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2023-56-47>
7. Kovalchuk A. M. (2020) Upravlinski aspekty otsiniuvannia ekonomichnoi bezpeky pidpriemstva v umovakh transformatsiinoi ekonomiky [Management aspects of assessing the economic security of the enterprise in the conditions of the transformational economy]. *Economic Bulletin of the Dnipro Polytechnic*, no. 4 (72), pp. 211–218.
8. Kozachenko A. V., Ponomarov V. P., Leshchenko A. N. (2003) Ekonomichna bezpeka pidpriemstva. Sutnist i mekhanizm zabezpechennia: monohrafiia [Economic security of the enterprise. The essence and mechanism of provision: a monograph]. Kyiv: "Libra" Publishing House. (in Ukrainian)
9. Kolenda N. V. (2018) Stratehichni pidkhid do upravlinnia ryzykamy pidpriemstva v umovakh zabezpechennia yoho sotsio-ekoloho-ekonomichnoi bezpeky. *Ekonomika i suspilstvo*. Vypusk 15. P. 333–337. URL: http://www.economyandsociety.in.ua/journal/15_ukr/52.pdf (data zvernennia: 21.11.2024).
10. Upravlinnia ryzykamy: Navchalnyi naichniy posibnyk [Elektronnyi resurs]: navch. Posib. Dlia stud. Spetsialnosti 073 «Menedzhment» / M. O. Kravchenko, K. O. Boiarynova, K. O. Kopishynska; KPI im. Ihoria Sikorskoho. – Elektronni tekstovi dani (1 fail: 18 Mbait). Kyiv : KPI im. Ihoria Sikorskoho, 2021. 432 p.
11. Pryimak I. (2009) Upravlinnia ryzykom vtraty finansovoi stilkosti pidpriemstva v umovakh nevyznachenosti zovnishnogo seredovyscha. *Formuvannia rynkovoï ekonomiky v Ukraini*, no. 19, pp. 413–419. 12.

12. Mostenska T. L., Skopenko N. S. (2010) Ryzыk-menedzhment yak instrument upravlinnia hospodarskym ryzыkom pidpriemstva [Risk management as a tool for managing the enterprise's economic risk]. *Bulletin of Zaporizhzhya National University. Economic sciences*. No. 3(7). P. 72–79.
13. Kyrychenko, O. A., & Kudria, I. V. (2009). Vdoskonalennia upravlinnia finansovoiu bezpekoiu pidpriemstv v umovakh finansovoi kryzy. *Investytsii: praktyka ta dosvid*, (10), 22–26.
14. Hrytsenko, L. L., Kozhushko, I. O., Chepurko, V. O., & Perepelitsyn, H. B. (2023). Ryzыk-orіientovane upravlinnia v systemi ekonomichnoi bezpeky korporatyvnoho pidpriemstva. *Biznes Inform*, (8), 281–288.
15. Toporkova O. V., Akimova N. S., Naumova T. A. (2019) Stratehichni aspekty upravlinnia ryzыkamy dlia zabezpechennia ekonomichnoi bezpeky pidpriemstva. *Biznes-Inform*. № 8. P. 237–243. DOI: <https://doi.org/10.32983/2222-4459-2019-8-237-243>
16. Moskal, N. (2024). Kompleksnyi pidkhid do otsinky bezperernosti diialnosti pidpriemstva: oblikovo-analitychni aspekty. *Ekonomika ta suspilstvo*, (65).
17. Vietrynskyi, I. (2016). Osoblyvosti formuvannia stratehii natsionalnoho rozvytku dlia tranzыtyvnykh krain: heopolitychnyi kontekst. *Hileia: naukovyi visnyk*, (113), 317–321.
18. Bashynska O.I., Poleshchuk A.A., Motova A.V. (2017) Udoskonalennia systemy upravlinnia ryzыkamy na pidpriemstvi [Improvement of the risk management system at the enterprise]. *Black Sea Economic Studies*. No. 17. P. 91–94.
19. Yaroslavs'kyj, A.O.(2020). Formuvannia mekhanizmu upravlinnia ekonomichnoi bezpekoiu pidpriemstv [Formation of the economic security management mechanism of enterprises]. Ph.D. Thesis: 051 – ekonomika. Vinnytsia. Ukraine.
20. Bulatova, O. V. (2023). Osoblyvosti intehratsii krain u svitovyi ekonomichni ta polityko-pravovyi prostir: materialy X mizhnar. Nauk.-prakt. Konf., 15 hrud. 2023 r.